

Spis treści

1. Ocena propozycji rządowej
 2. Źródła wzrostu deficytu sektora finansów publicznych w latach 2007-2010
 3. Możliwości kontynuowania reformy emerytalnej, przy wspieraniu wzrostu gospodarczego
 4. Propozycja reformy II filaru
-

Ocena propozycji rządowej I: wpływ na inwestycje, rynek kapitałowy, przyszłe emerytury i zaufanie obywateli do państwa

Wpływ propozycji rządowej na:

Inwestycje krajowe – negatywny

W perspektywie kilku lat spadek przymusowych oszczędności gospodarstw domowych zdecydowanie przewyższy wzrost dobrowolnych oszczędności gospodarstw domowych oraz poprawę salda finansów publicznych.

Rozwój polskiego rynku kapitałowego – negatywny

Spadnie wielkość środków dostępnych dla przedsiębiorstw na GPW.

Bezpieczeństwo przyszłych emerytur – negatywny

Przyszłe emerytury w znacznie większym stopniu będą zależały od dochodów podatkowych państwa i decyzji politycznych.

Wysokość przyszłych emerytur – negatywny

W perspektywie kilkunastu lat i dłuższej lat inwestycje w akcje przynoszą wyższe zyski od inwestycji w obligacje, które ma naśladować nowe subkonto w ZUS.

Zaufanie obywateli do państwa - negatywny

Ekspresowe tempo wprowadzania zmian pod wpływem doraźnych potrzeb stoi w sprzeczności z długookresowym i fundamentalnym charakterem systemu emerytalnego.

Ryzyko przyszłych zmian - zwiększone

Częściowy demontaż kapitałowej części systemu emerytalnego tworzy niebezpieczny precedens i zwiększa pokusę dla przyszłych rządów np. nacjonalizacji oszczędności zgromadzonych w OFE, jak miało to miejsce na Węgrzech czy w Argentynie.

Oslabiając zaufanie obywateli do państwa, zwiększając ryzyko kolejnych negatywnych zmian w systemie emerytalnym oraz spowalniając rozwój polskiego rynku kapitałowego propozycja rządowa negatywnie wpływa na perspektywy rozwojowe Polski.

Ocena propozycji rządowej II

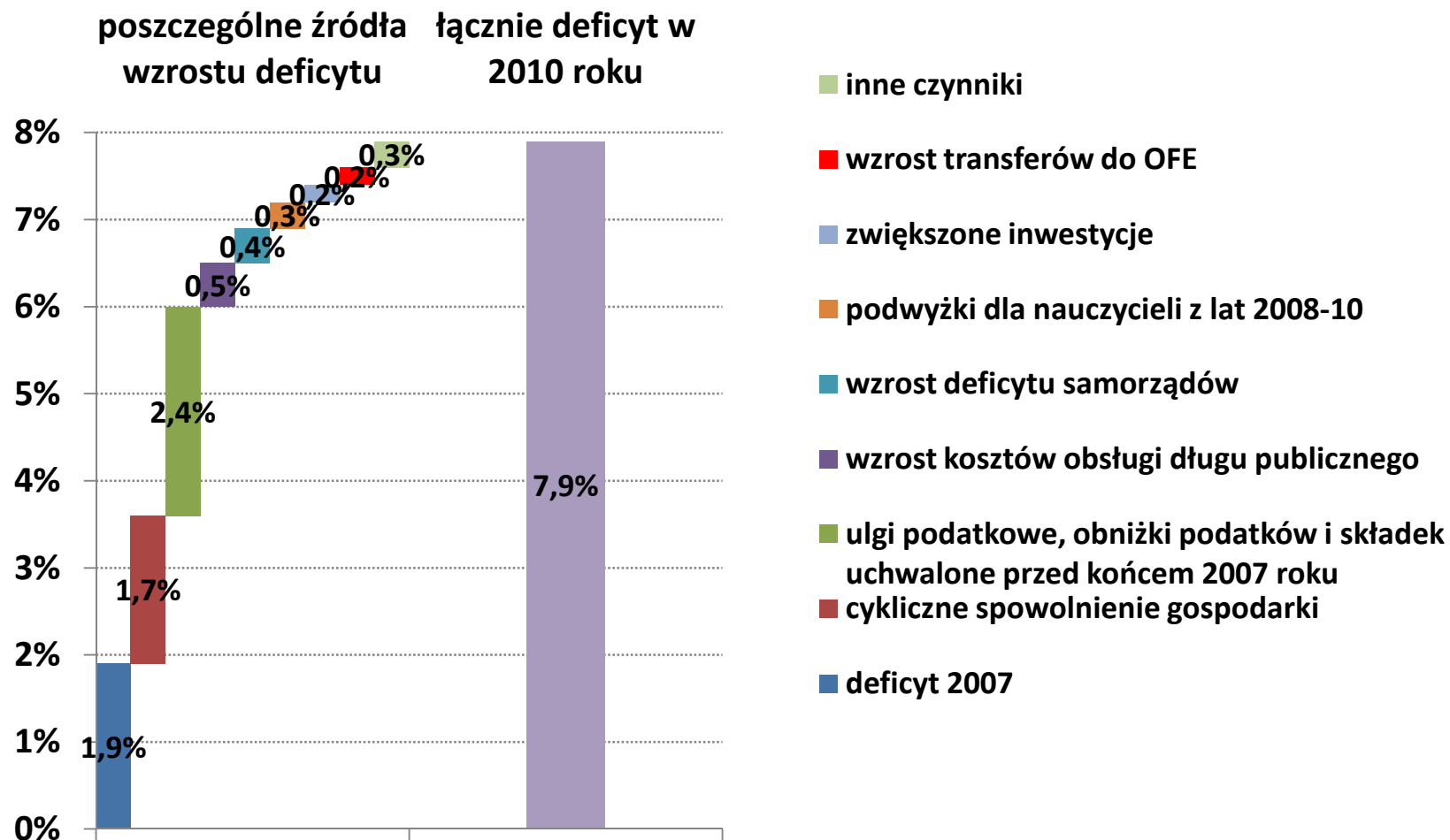
Osiągnięcie korzyści fiskalnych rzędu 11 mld zł już w tym roku wymaga zakończenia całego procesu legislacyjnego w 2 miesiące.

Tak szybkie tempo prac nad ustawą jest niezgodne z fundamentalnym i długookresowym charakterem systemu emerytalnego.

Propozycja FOR jest bardziej realistyczna i pozwala uzyskać porównywalną poprawę salda finansów publicznych bez niebezpiecznego skracania procesu legislacyjnego.

Możliwa jest poprawa salda finansów publicznych bez demontażu kapitałowej części systemu emerytalnego, z pożytkiem dla wzrostu gospodarczego.

Źródła wzrostu deficytu sektora finansów publicznych w latach 2007-2010 (w% PKB)

Źródło: opracowanie własne

Wzrost transferów do OFE o 0,2% PKB tylko w niewielkim stopniu odpowiada za wzrost deficytu sektora finansów publicznych o 6% PKB w okresie 2007 – 2010.

Możliwości kontynuowania reformy emerytalnej, przy wspieraniu wzrostu gospodarczego

Możliwe jest ograniczenie deficytu sektora finansów publicznych bez demontażu części systemu emerytalnego. Reformy, które mogą to zapewnić to:

- I. Przyspieszenie prywatyzacji
- II. Dokończenie reformy emerytalnej
- III. Inne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych zwiększające podaży pracy
- IV. Ograniczenie innych wydatków publicznych
- V. Proefektywnościowe uproszczenie podatków, likwidacja lub ograniczanie ulg podatkowych

FOR proponuje reformy, które nie tylko ograniczą deficyt sektora finansów publicznych, ale równocześnie, w przeciwieństwie do propozycji rządowej, przyczynią się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego w Polsce.

I. Przyspieszenie prywatyzacji

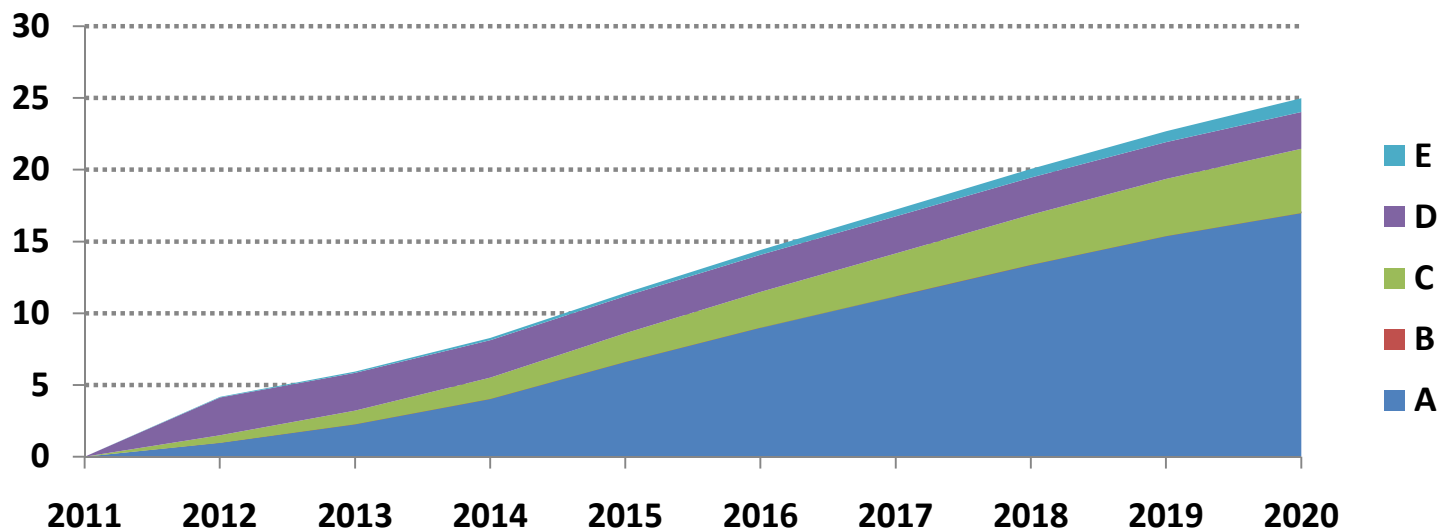
Przykładowe pakiety, których sprzedaż pozwoli na uzyskanie przychodów rządu 27 mld zł w 2011 roku:

- dokończenie prywatyzacji Enei (sprzedaż pakietu 51% akcji) – ok. **5,0 - 5,5 mld zł**
- dokończenie prywatyzacji Energii (sprzedaż pakietu 84,2% akcji) – ok. **7,5 mld zł**
- dokończenie prywatyzacji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin – ok. **1,0 – 1,2 mld zł**
- prywatyzacja realizowana przez inne resorty niż ministerstwo skarbu państwa (zgodnie z planem rządu) – **3 mld zł**
- sprzedaż pozostałego pakietu akcji KGHM (31,79%) – ok. **10 - 11 mld zł**, albo sprzedaż pakietu 11,79% akcji i zejście przez Skarb Państwa do 20% udziału w spółce – ok. **3,5 - 4 mld zł**
- sprzedaż 10% akcji PKO BP – ok. **5 mld zł**
- sprzedaż 10% akcji PZU – ok. **3 mld zł**
- sprzedaż 10% pakietu akcji PGE – ok. **4 mld zł**
- sprzedaż 10% pakietu akcji Tauron – ok. **1 mld zł**
- sprzedaż 10% pakietu akcji PGNiG – ok. **2 mld zł**

Źródło: opracowanie własne

Przyspieszenie prywatyzacji zwiększa efektywność gospodarki i uniezależnia ją od decyzji polityków, jednocześnie zmniejszając potrzeby pożyczkowe państwa. Przyspieszenie prywatyzacji nie wymaga zmian ustawowych, jej tempo zależy wyłącznie od decyzji rządu.

II. Dokończenie reformy emerytalnej oszczędności w mld zł (ceny z 2010 roku)

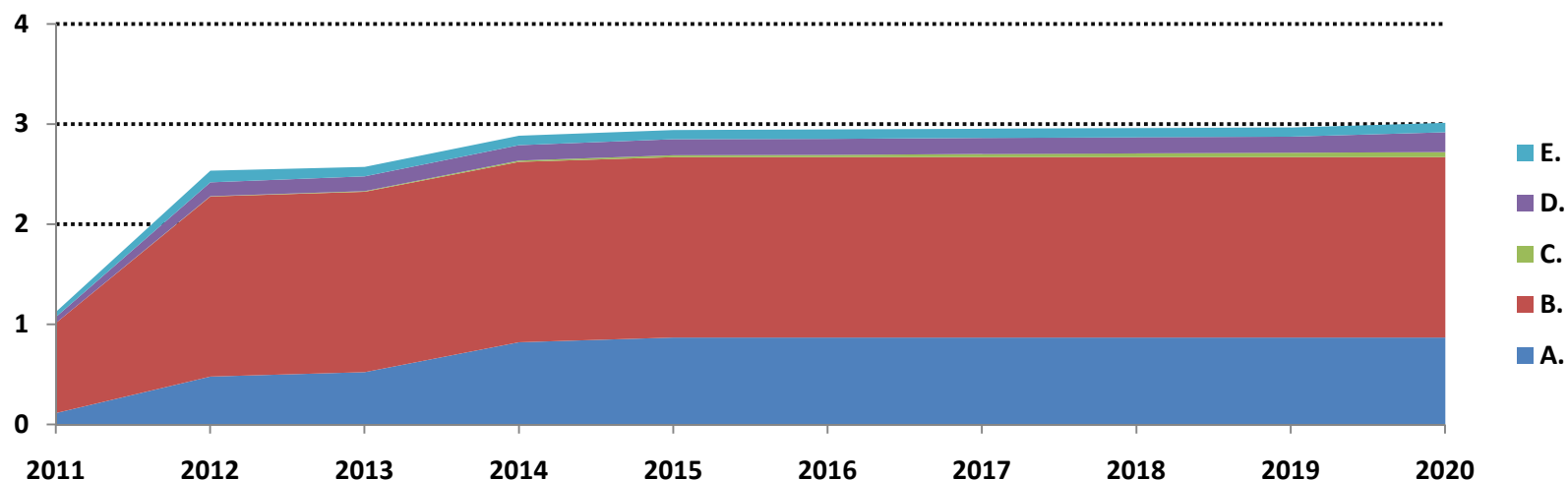

	2011	2012	2013	2014	2015	2020
A. Stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego K i M do 67 lat	0	1	2,3	4,1	6,7	17,1
B. Włączenie funkcjonariuszy i żołnierzy do powszechnego systemu emerytalnego	0	-0,03	-0,05	-0,07	-0,09	-0,12
C. Włączenie górników do powszechnego systemu emerytalnego		0,5	1,0	1,5	2,0	4,5
D. Objęcie dochodów lepiej zarabiających rolników podatkiem PIT i składkami ubezpieczeniowymi według stawek ZUS	0	1	1	1	1	1
E. Uspójnienie wymiaru rent z wymiarem emerytur	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,9
RAZEM II (mld zł)	0,0	2,6	4,3	6,7	9,8	23,4

Źródła: FOR, Instytut Badań Strukturalnych, Ministerstwo Finansów

Wprowadzenie powyższych reform poza zmniejszeniem deficytu sektora finansów publicznych przyczyni się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego w Polsce.

III. Inne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych zwiększające podaż pracy, oszczędności w mld zł (ceny z 2010 roku)

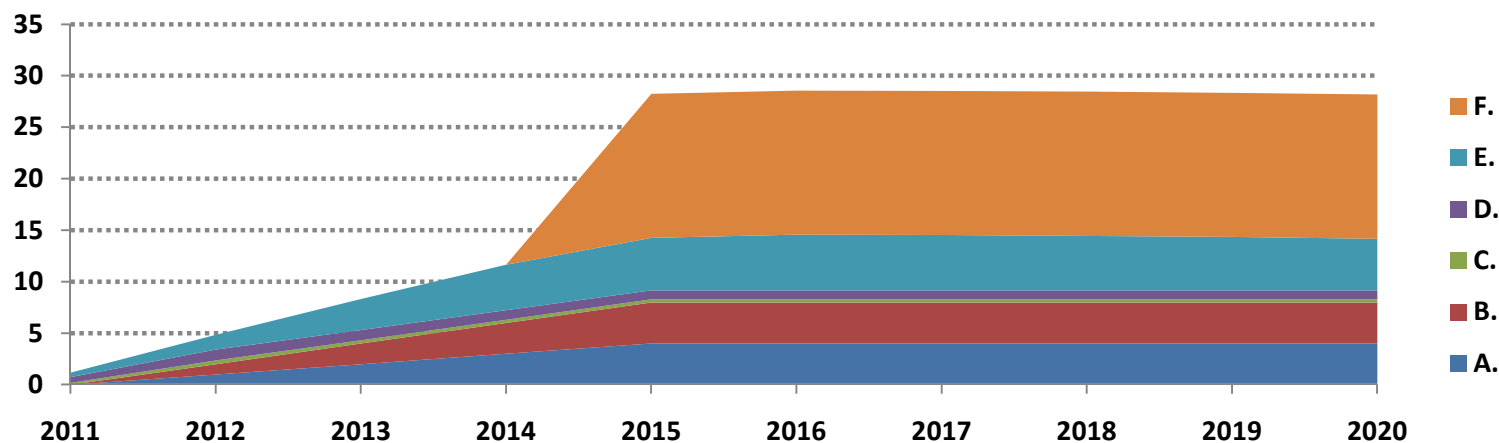

	2011	2012	2013	2014	2015	2020
A. Wstrzymanie planowego wydłużenia płatnych urlopów macierzyńskich	0,1	0,5	0,5	0,8	0,9	0,9
B. Obniżenie wysokości zasiłków chorobowych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania	0,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
C. Dostosowanie wysokości zasiłków chorobowych funkcjonariuszy i żołnierzy do zasad obowiązujących w systemie pracowniczym	0	0,00	0,01	0,01	0,02	0,05
D. Obniżenie wysokości zasiłków opiekuńczych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania.	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
E. Przywrócenie wysokości zasiłków dla bezrobotnych sprzed ich podniesienia w 2010	0,05	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
RAZEM III (mld zł)	1,1	2,6	2,6	2,9	3,0	3,0

Źródło: szacunki własne FOR

Wprowadzenie powyższych reform spowoduje wzrost podaży pracy oraz spadek deficytu sektora finansów publicznych, tym samym przyczyniając się do długofalowego rozwoju polskiej gospodarki.

IV. Ograniczenie innych wydatków publicznych, oszczędności w mld zł (ceny z 2010 roku)

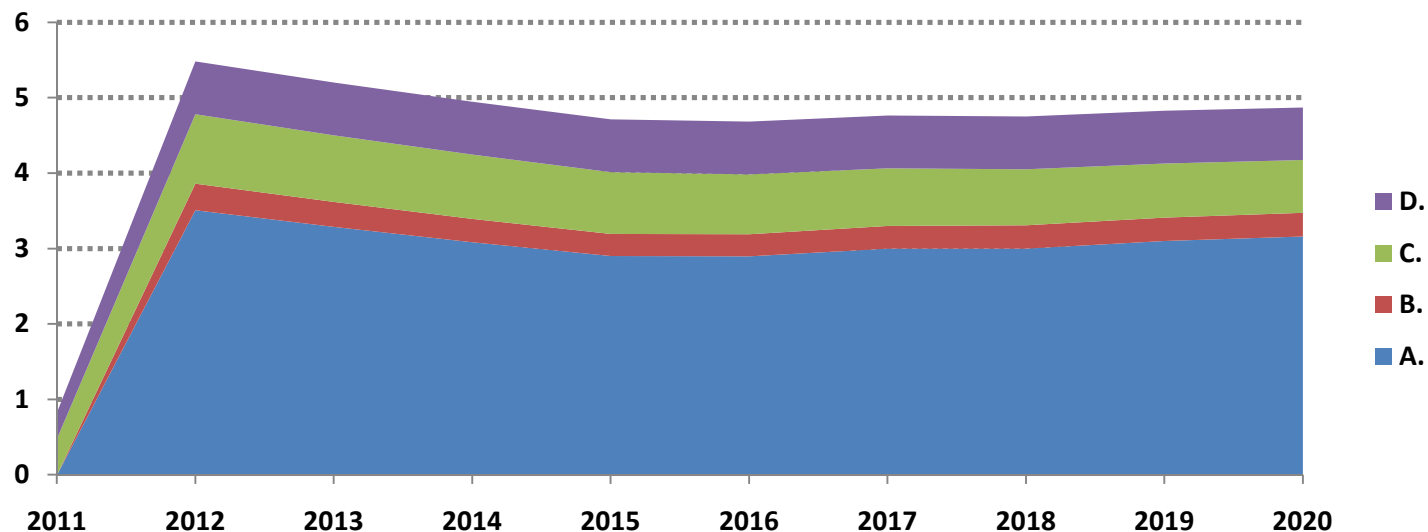

	2011	2012	2013	2014	2015	2020
A. Utworzenie centrum usług wspólnych w administracji centralnej	0	1	2	3	4	4
B. Racjonalizacja zakupów towarów i usług w administracji centralnej	0	1	2	3	4	4
C. Likwidacja becikowego	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
D. Obniżenie zasiłku pogrzebowego	0,6	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8
E. Podniesienie pensum nauczycieli (przy utrzymaniu zaplanowanego wzrostu wynagrodzeń)	0,4	1,5	3,1	4,5	5,2	5,1
F. Reguła zrównoważonego budżetu dla jednostek samorządu terytorialnego	0	0	0	0	14	14
RAZEM IV	1,2	4,9	8,4	11,7	28,4	28,2

Źródło: szacunki własne FOR, Deloitte

Powyższy pakiet reform racjonalizuje wybrane obszary wydatków publicznych, pozwalając tym samym na uzyskanie znacznych oszczędności.

V. Proefektywnościowe uproszczenie podatków, likwidacja lub ograniczanie ulg podatkowych, mld zł (ceny z 2010 roku)

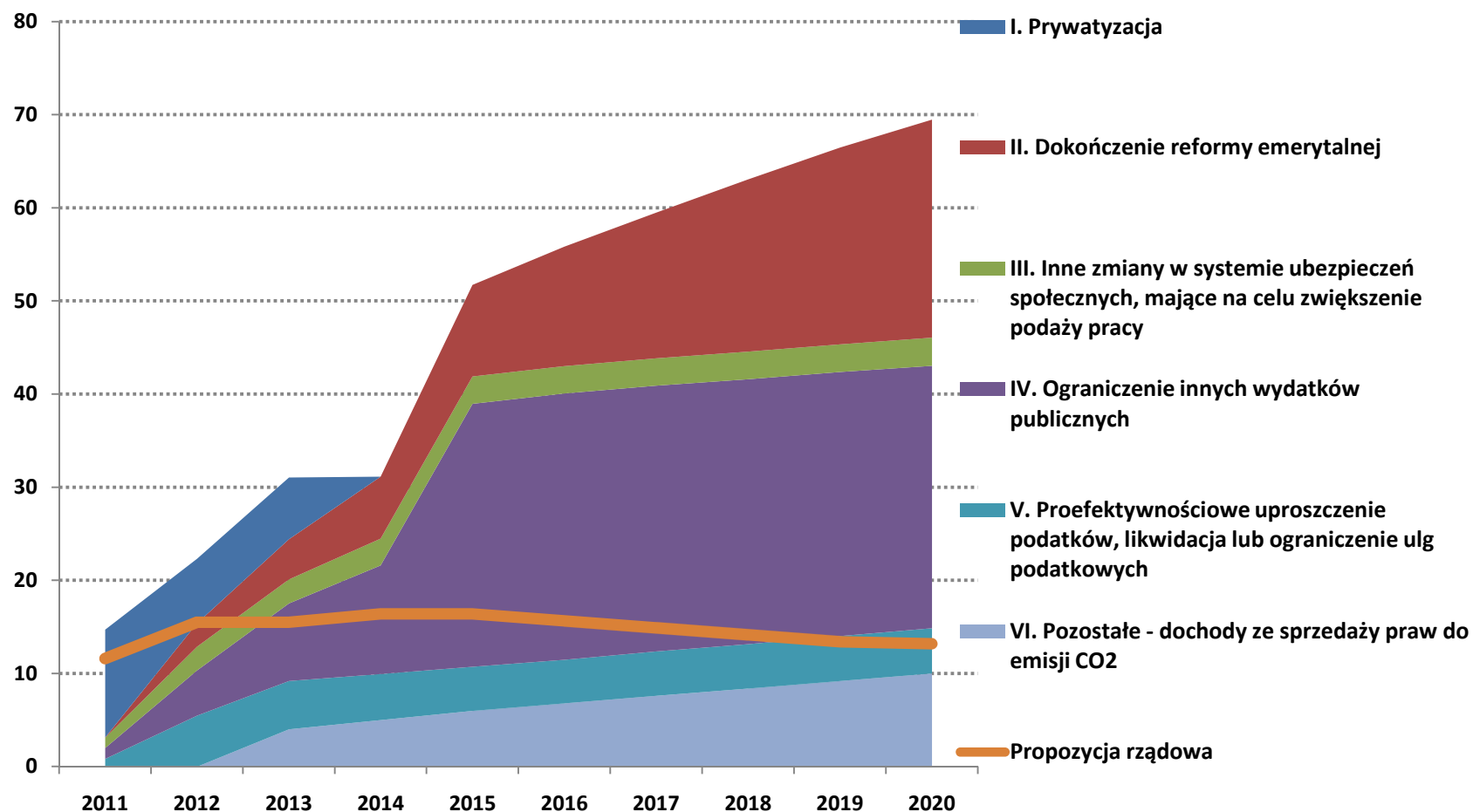

	2011	2012	2013	2014	2015	2020
A. Modyfikacja ulgi prorodzinnej	0	3,5	3,3	3,1	2,9	3,2
B. Likwidacja ulgi na Internet	0	0,35	0,33	0,31	0,29	0,32
C. Likwidacja zwrotu części VAT za materiały budowlane	0,5	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
D. Likwidacja obniżonej stawki VAT na usługi hotelarskie	0,35	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Razem	0,85	5,45	5,23	5,01	4,69	4,92

Źródło: szacunki własne FOR

Wymienione powyżej ulgi nie są efektywnym środkiem realizacji poszczególnych celów. Ich likwidacja przyniesie oszczędności dla budżetu w mniej niż marginalnym stopniu wpływając np. na dostęp do Internetu czy usług hotelarskich.

Porównanie propozycji rządowej i FOR poprawa salda finansów publicznych, mld zł (ceny z 2010 roku)

Źródło: szacunki własne FOR

Propozycja FOR wiąże się ze znacznie większą poprawą salda finansów publicznych w porównaniu do propozycji rządowej. Jednocześnie w przeciwieństwie do niej propozycja FOR sprzyja długookresowemu wzrostowi gospodarczemu.

Przykładowe mniejsze pakiety

I. Prywatyzacja

II. D. Objęcie dochodów lepiej zarabiających rolników podatkiem PIT i składkami ubezpieczeniowymi według stawek ZUS

III. B. Obniżenie wysokości zasiłków chorobowych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania.

III.C. Włączenie funkcjonariuszy i żołnierzy do powszechnego systemu ubezpieczenia chorobowego

III.D. Obniżenie wysokości zasiłków opiekuńczych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania.

IV.A. CUW w administracji

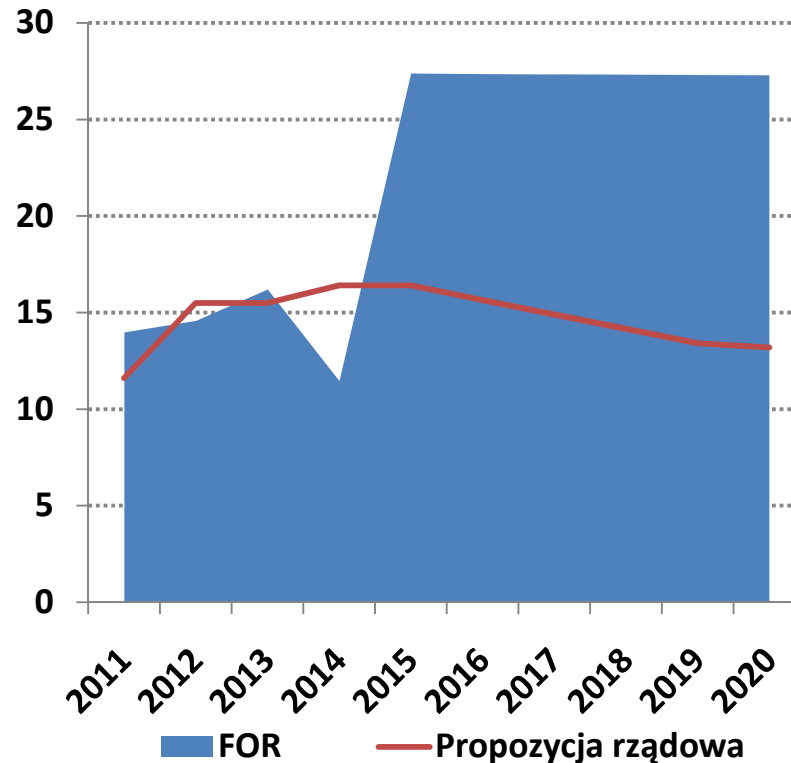
IV.B. Konsolidacja i racjonalizacja zakupów towarów i usług w administracji centralnej

IV.D. Obniżenie zasiłku pogrzebowego do poziomu 1100 zł

IV.F. Reguła wydatkowa dla JST

V. C. Likwidacja zwrotu VAT za materiały budowlane

V. D. Likwidacja obniżonej stawki VAT na usługi hotelarskie

Część proponowanych rozwiązań może wywołać ostry sprzeciw. Jednak wprowadzenie nawet wybranych, najmniej kontrowersyjnych, elementów propozycji FOR może przynieść oszczędności większe od propozycji rządowej, wspierając przy tym wzrost gospodarczy.

Propozycja reformy II filaru - diagnoza

- **Nadmierne opłaty, w szczególności opłata od składek**

W momencie tworzenia systemu aktywa OFE były zbyt małe, by same opłaty za zarządzanie pokryły wszystkie koszty.

- **Obowiązkowe opłaty na rzecz ZUS, KNF i Rzecznika Ubezpieczonych**

Część opłat od składek idzie nie do PTE, a do powyższych instytucji.

- **Wymóg zarządzania OFE przez odrębne podmioty – PTE**

W 1999 poziom rozwoju rynku kapitałowego w Polsce był niski i brakowało wyspecjalizowanych instytucji zajmujących się zarządzaniem aktywami.

- **System dopłat z tytułu nieosiągnięcia minimalnej wymaganej stopy zwrotu**

W momencie tworzenia II filaru w warunkach dużej niepewności potrzebne było zagwarantowanie stabilności systemu i relatywnie małych różnic między wynikami poszczególnych OFE.

- **Jedna polityka inwestycyjna dla wszystkich uczestników**

- **Niewłaściwy system oceny wyników**

W momencie tworzenia II filaru poziom rozwoju rynku kapitałowego w Polsce był niski. Wraz z jego rozwojem przez ostatnich 12 lat znaczącym zmianom uległo otoczenie w których działają OFE.

Propozycja reformy II filaru – propozycje zmian

- **Zniesienie opłaty od składek**

Opłaty za zarządzanie wystarczą by pokryć zredukowane koszty.

- **Obowiązkowe opłaty na rzecz ZUS, KNF i Rzecznika Ubezpieczonych**

Likwidacja powyższych opłat zmniejszy koszty PTE o ok. 15%.

- **Ograniczenie kosztów akwizycji i reklamy**

Jest to największa pozycja w kategorii wydatków operacyjnych (35%).

- **Wymóg zarządzania OFE przez odrębne podmioty – PTE**

Połączenie niemal identycznej działalności PTE i TFI pozwoli na osiągnięcie korzyści skali i w konsekwencji redukcję kosztów operacyjnych o 15%-20%.

- **Zmniejszenie kar i zawężenie dopuszczalnego zakresu odchyień stopy zwrotu**

Mniejsze dopuszczalne odchylenia do benchmarku przełożą się na wyższą stopę zwrotu z inwestycji OFE.

- **Dostosowanie struktury portfela inwestycyjnego OFE do wieku uczestników**

Duży udział akcji w portfelach młodszych członków OFE, malejący wraz z ich wiekiem pozwoli na zwiększenie stopy zwrotu, bez wzrostu ryzyka.

- **Zewnętrzne benchmarki dla OFE**

Zewnętrzny benchmark sprawi, że OFE zamiast naśladować portfele innych OFE skupią się na pasywnym odzwierciedlaniu portfela rynkowego.

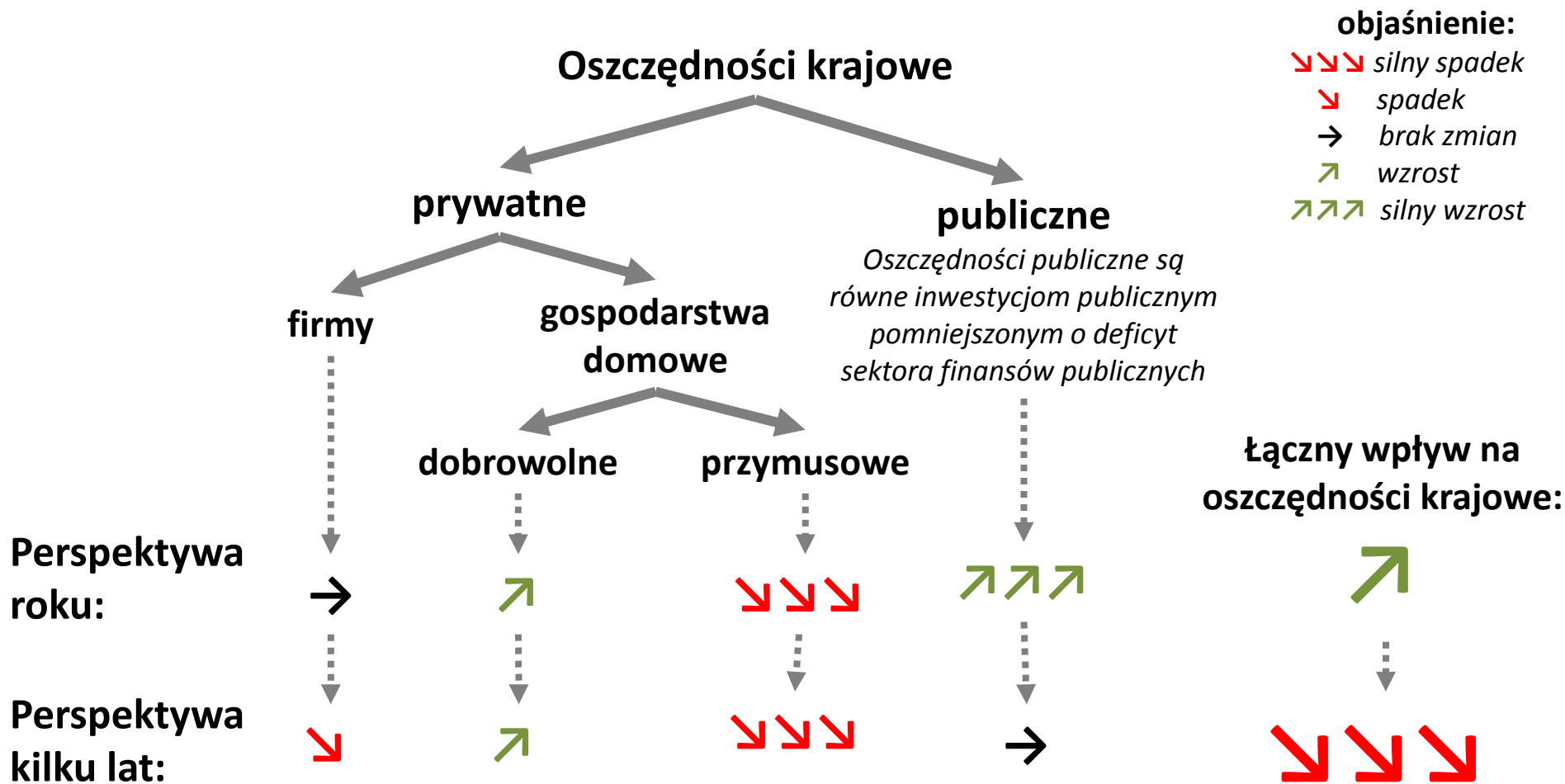
Wprowadzenie powyższych zmian podniesie efektywność OFE, co przełoży się na wyższe oczekiwane emerytury.

Szczegółowy opis propozycji FOR oraz źródła prezentowanych danych można znaleźć w materiałach FOR, dostępnych na www.for.org.pl:

- Mateusz Guzikowski, Wiktor Wojciechowski, *„Kto jak głosował? Kalendarium finansów publicznych 2001-2011”*
 - Andrzej Rzońca, Wiktor Wojciechowski, *„Gorzej dla gospodarki, gorzej dla państwa, gorzej dla emerytów: ocena obciążenia składki do OFE w porównaniu do jej zachowania na obecnym poziomie”*
 - Lech Kalina, Aleksander Łaszek, Andrzej Rzońca, Wiktor Wojciechowski *„Jak przyspieszyć wzrost gospodarczy, uzdrowić finanse publiczne i dalej budować II filar emerytalny?”*
 - Wiktor Wojciechowski, *„Lepsza OFErta: Propozycja reformy części kapitałowej systemu emerytalnego”*
-

Backup

wpływ propozycji rządowej na oszczędności krajowe

- objaśnienie:**
- ↘ ↘ ↘ silny spadek
 - ↘ spadek
 - brak zmian
 - ↗ wzrost
 - ↗ ↗ ↗ silny wzrost

Źródło: opracowanie własne

Oszczędności krajowe stanowią podstawowe źródło finansowania inwestycji krajowych. Spadek oszczędności krajowych przełoży się na spadek inwestycji i wolniejszy wzrost gospodarczy.